

Pirkko Huhtisella on tapana järjestää lapsenlapselleen Maisalle pieniä yllätyksiä. Tänään postilaatikosta löytyi jäkäläsiili.

MUMMO MUUTTI KULMILLE

Pirkko Huhtinen jätti rakkaan kotikaupunkinsa ja muutti lähemmäs lapsenlastaan. Niin tekee nykyään yhä useampi kuusikymppinen.

TEKSTI **ELINA KILPINEN** KUVAT **RIINA PEUHU**

Matka eskarista
mummon luoo taittuu
luontoa ihmetellen.
Välillä Pirkko Huhtinen
ja Maisa poikkeavat
polulta metsään
keräämään askartelu-
tarvikkeita.

M

ummo **Pirkko Huhtinen**, 67, kantaa pinkkiä pikkureppua ja osoittelee polun varteen.

”Löytyisikö tuolta askartelutarvikkeita?” hän kysyy kuusi-vuotiaalta tyttärentyttäreltään **Maisalta**,

jonka on juuri hakenut eskarista.

Edellisviikolla kotimatkalta tarttui mukaan pyöreitä, värikkäitä lehtiä. Nyt mummo on jemmannut postilaatikkoonsa yllätyksen: sieltä paljastuu aivan siilinmuotoinen jäkälänpala.

”Tälle pitää askarrella koti”, Maisa innostuu ja rynnäköi sisään.

Maisa on tänään mummolassa, sillä äidin opiskelut venyvät iltaan. Kun Maisa syntyi, mummo ei ollut läsnä yhtä usein kuin nyt. Pirkko asui Tampereella, Maisan perhe ensin Lempäälässä, sitten noin neljänkymmenen kilometrin päässä Valkeakoskella. Siellä asuu myös Pirkon toinen tytär.

Autoton ja ajokortiton Pirkko reissasi bussilla tapaamassa tyttäriään ja Maisaa parin viikon välein. Matkustaminen linja-autossa Tiko-koiran kanssa oli hankalaa.

Kun Pirkko neljä vuotta sitten jäi eläkkeelle, hän alkoi muhittaa ajatusta muutosta Valkeakoskelle.

PIRKON PÄIVÄT täyttyivät Tampereella monenlaisesta menosta. Hän tapasi ystäviään ja kävi teattereissa.

Suuren osan vapaa-ajasta lohkaisi tärkein harrastus, Naisten Pankin toiminta. Pirkko oli ryhtynyt vetämään talooporukkaa, joka hankkii Naisten Pankille varoja valmistamalla ja myymällä käsitöitä.

Pirkko oli asunut samassa rivitaloasunnossa 32 vuotta. Naapureista oli tullut ystäviä, ja Pirkko kutsui heitä silloin tällöin luokseen istumaan iltaa. Lähiseudun koiranulkoiluttajista oli muodostunut porukka, josta löytyi aina hoitopaikka koiralle.

Pirkko kypsytteli ajatusta maisemanvaihdoksesta vuoden päivät. Muutos tuntui isolta ja käytännön asiat mietittyvät: eron jälkeen hän oli jäänyt suureen asuntoonsa yksin, ja sen tyhjentäminen olisi iso urakka – pystyisikö hän siihen? Lopulta valinta oli kuitenkin selvä.

”Maisa oli sellainen magneetti. Olin jo ehtinyt henkisesti valmistautua siihenkin, etten välttämättä saa lapsenlapsia.”

Runsaat kolme vuotta sitten toukokuussa Pirkko muutti tavaransa rivitalokolmioon Valkeakoskelle ja sulki viimeisen kerran Tampereen-kodin oven.

”Kyllä siinä tippa tuli silmään.”

**”ISOVANHEMILLA
ON MERKITYSTÄ
LAPSENlapsille
MUUTENKIN KUIN
HOITAJINA.”**

KUNNASTA TOISEEN MUUTTAVIA yli kuusikymppisiä on enemmän kuin aiemmin. Tilastokeskuksen mukaan kuntien väliset eli niin kutsutut kaukokuutot ovat tässä ikäryhmässä tuplaantuneet kahdenkymmenen viime vuoden aikana.

Muuttoliiketutkija **Timo Aro** näkee muuttojen määrän lisääntymiseen yksinkertaisen syyn: yli 60-vuotiaiden ikäluokka on kasvanut merkittävästi 2000-luvulla. Kun ihmiset siirtyvät eläkkeelle, muuttoalttiudessa tulee pieni piikki.

Nykyiset kuusikymppiset ovat vauraampi, terveempi ja toimintakyvyiltään aivan toisenlainen sukupolvi kuin aiemmat.

”Heillä on varaa tehdä omaan elämäänsä ja vapaa-aikaansa liittyviä valintoja.”

Muuttoliikkeessä näkyy sama kaupungistumisen trendi kuin nuoremmissakin ikäpolvissa. Valtaosa muutoista suuntautuu kohti suurempaa taajamaa, kaupunkia tai kasvukeskusta, jossa on tarjolla palveluita ja uutta asuntotuotantoa.

”Aika usein taustalla on, että hakeudutaan lähemmäs lapsia tai lapsenlapsia.”

Suomen sisäisessä muuttoliikkeessä sukulaisten vetovoima on vahva, käy ilmi Väestöntutkimuskeskuksen tuoreesta tutkimuksesta. Siinä selvi-

tettiin perheenjäsenten muuttoliikettä Suomen sisällä.

Vaikka lapset muuttaisivat kauemmas vanhemmistaan, kolmasosa perheistä päätyy myöhemmin uudelleen asumaan lähelle toisiaan: lapset palaavat lähelle vanhempiaan tai vanhemmat muuttavat lastensa perään.

Tutkimus perustuu Tilastokeskuksen rekisteritiedoista koottuun Finnfamily-aineistoon, jossa on mukana 60 000 vuosina 1955–80 syntynyttä suomalaista ja heidän perheenjäsentään. Heidän muuttoliikettään eri maakuntien välillä tarkasteltiin vuosina 1970–2012.

VALKEAKOSKELLE MUUTETTUAAN Pirkko halusi heti tutustua uusiin ihmisiin. Hän puhutteli parin viikon ajan jokaista vastaantulijaa.

”Tervehdin ja tein tikusta asiaa, milloin säästä, milloin bussiyhteyksistä.”

Jo ennen muuttoaan Pirkko oli alkanut osallistua paikallisen Naisten Pankin toimintaan. Siitä huolimatta hän ei halunnut luopua Tampereen talkooporukastaan vaan vetää sitä edelleen. Myös vanhoja ystäviään Pirkko tapaa melko säännöllisesti.

”Kummalla on hienompi tammikuu?” Maisa ja mummo vertailevat Paulo Coelho’n kalentereiden kuvia ja valitsevat niistä suosikkejaan.

Pirkko on tehnyt jauhehakeiton valmiiksi etukäteen, jotta voi keskittyä vain ja ainoastaan Maisan kanssa olemiseen.

Piirtäminen on Maisan tapa rauhoittua. ”Hän viihtyy piirtäen tunteita”, Tuija-äiti kertoo.

Nykyään Pirkon kalenteria täyttävät lisäksi Valkeakoski-opiston kirjoitus- ja käsityökurssit. Niinä päivinä, kun ohjelmaa ei ole, hän tekee käsitoita ja ulkoiluttaa koiraa. Maisaa hän tapaa noin kerran viikossa.

ASKARTELU JA PIIRTÄMINEN ovat Maisan ja mummon yhteistä mielipuhua. Vanusta ja kankaista syntyy siilille pehmustettu koti.

Jääminen työelämästä saattaa aiheuttaa isovanhemmalle tyhjyyden tunteen, jota lastenlasten elämässä mukana olemisen voi vähentää, Suomen Isovanhemmat ry:n puheenjohtaja **Hannu Laaksola** sanoo.

”Omaan arkeen löytyy tekemistä ja huomaa olevansa tarpeellinen. Tutkimusten mukaan isovanhemmat, jotka viettävät aikaa lastenlasten kanssa, pysyvät myös terveempinä.

Vanhemmille tervetulleinta on usein arjen apu. **Tuija Huhtiselle**, 37, Pirkko-äidin muutto lähemmäs oli mieluisa asia. Perhe on aina viihtynyt hyvin yhdessä ja tottunut asumaan lähekkäin.

Arki on helpottunut, kun Maisalle on lähellä yksi hoitopaikka lisää – isän, tädin ja toisten isovanhempien lisäksi. Pirkko puolestaan saa tyttäriltään apua esimerkiksi autokyytejä tarvitessaan.

Omasta reviiristään Tuija haluaa silti pitää kiinni. Kun Tuija ja Maisa etsivät uutta kotia, Pirkko ehdotti taloyhtiössään vapaana olevaa asuntoa.

”Se olisi ollut jo liian lähellä. Pidetään nyt ainakin kilometri väliä”, Tuija sanoo ja naurahtaa.

Muuttaminen lastenlasten lähelle on Hannu Laaksolan arvion mukaan yleistymässä.

”Yhä useammat perheet ovat huomanneet, että isovanhemmilla on merkitystä lastenlapsille muutenkin kuin hoitajina. Isovanhemmat antavat turvallisuuden tunnetta.”

Esimerkiksi kriisitilanteissa, kuten avioeron kohdalla, isovanhemmat voivat olla avuksi sekä vanhemmille että lapsille.

AINA ASETTUMINEN lähelle lapsia ja lapsenlapsia ei suju ongelmitta. Hannu Laaksolan mukaan ongelmia syntyy, jos isovanhempia aletaan vaatia hoitoavuksi liian tiuhaan. Silloin tarvitaan keskustelua ja yhteisten pelisääntöjen luomista.

”Ylivoimaisesti useimmat perheet ymmärtävät, että isovanhemmat eivät ole muuttaneet lähelle tullakseen töihin, vaan elämään arkea.”

Keskustelu auttaa myös kasvatukseen liittyvissä ristiriidoissa.

”Isovanhemman pitää ymmärtää, että vanhemmat määrittelevät, miten lapsia kasvatetaan, ja isovanhemmat tukevat näitä ratkaisuja”, Laaksola sanoo.

Pirkolla ja Tuijalla on sanaton sopimus siitä, että Pirkon omat menot menevät Maisan hoidon edelle. Joskus

PIRKON MIELESTÄ ISOVANHEMMAN PITÄÄ OSATA SANOA, JOS EI JAKSA OTTAA LASTA HOITOON.

Pirkko on tosin omasta tahdostaan perunut vaikeasta suunnitellun ostosreissun ja vaihtanut sen Maisan hoitoon.

Pirkon mielestä isovanhemman pitää osata sanoa, jos ei jaksaa tai halua ottaa lasta hoitoon.

”En usko, että vastentahtoisesti lupautuminen on lapsellekaan kauhean hyvä tilanne.”

Pirkko kehottaa muita muuttoa harkitsevia miettimään, miten oma elämä uudella paikkakunnalla järjestyy.

”Kenellekään en suosittelen sellaista, että eläisi vain toisia varten. Jos tietää, että pystyy tutustumaan uusiin ihmisiin ja löytämään paikkansa muutenkin kuin mummona ja vaarina, tämä mahdollisuus kannattaa katsoa.”

ASIAANTUNTIJAT NÄKEVÄT isovanhempien lisääntyneessä muuttoliikkeessä merkkejä yhteisöllisyyden korostumisesta.

”Suomi on ollut hyvin yksilökeskeinen yhteiskunta, jossa tukiverkostot arjessa ovat aika ohuita”, Timo Aro sanoo.

Suuntaus kohti yhteisöllisyyttä on Aron mielestä tervetullut piirre. Lähekkäin asuminen lisää yhteenkuuluvuutta ja henkisiä siteitä.

Hannu Laaksola arvioi, että yhteisöllisyys löytyy nimenomaan siitä, että eletään samaa arkea lastenlasten kanssa.

”Se ei tarkoita, että asuttaisiin samassa taloudessa, mutta vaikka muutaman kilometrin päässä.”

Aro tosin uskoo, että vaikutus voi myöhemmin ulottua myös tulevaisuuden asumiseen.

”Uusilla asuinalueilla yhteisölliset tilat ja tilojen muunneltavuus nousevat koko ajan esille.”

Pirkko on muuttopäätökseensä tyytyväinen. Hän on kotiutunut hyvin, vaikka kokeekin itsensä edelleen henkisesti tamperelaiseksi. Hän on iloinen siitä, että tapaa nyt tyttäriään ja Maisaa useammin.

”Välillä tosin olen niin kiinni omissa menoissani, että voisin enemmänkin heitä nähdä.”

Erityisen tyytyväinen Pirkko on katsellessaan Maisan leikkejä.

”Maisa tuottaa hirveästi iloa. On laatuaikaa, kun ollaan kaksin.”*

Pirkon Tiko-koira on joskus vähän mustasukkainen mummon huomiosta. Ystävällinen se on silti, ja käy välillä antamassa Maisalle suukon.

Tuija on saanut päivän opiskelut päätökseen ja tullut hakemaan Maisan kotiin. Maisa ja mummo esittelevät hänelle askartelujaan.

Kun Maisa tulee Pirkon luokse kylään, hän syö aina lempilautaseltaan.

